

Ա Մ Ո Ւ Լ

ՀԱՆԴԵՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

Մամուլի իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է :
Ոտորագրութեան տեղն է Կ. Պօլիս, Մեծ Նոր խան վերի յարկ Թիւ 6 :
Դուրս երթալիք փոստային ծախքը առնողին վրայ է :

Շրջանին գինը կէս Օսմ. ոսկի 50
Մէկ Թիւը դանեկան արծաթ 2.
Անվճար նամակ չընդունուիր : — Ծանուցման տողը 5

Թիւ 961. ԴՌ ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ ԺԹ.

1882

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Բ Ա Վ Ա Ն Դ Ա Կ Պ Ի Թ Ի Ի Ն Ն Ի Ի Թ Ո Ց

Ազգ. լուրեր. — Տ. Ս. Փափաղեանի քսաներկուամեայ գործերը. — Ս. Մատեաններէ հաւորնոր քաղուածք. — Զուարճալիք. — Աղտո՛ւ եւ Կա. — Վիդթօր Հիւլօ. — Հրաժարագիր Բագրեղոս առաջնորդ Գեր. Ամբրոսիոս վարդապետի :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շարաթ օր Ազգ. Պատրիարքարանի կողմանէ կրօնական ժողովոյ ընտրութիւնը ծանուցանող թաղ-րիրը Բ. Դրան հաղորդուելով՝ վաւերագիրն անմիջապէս տրուեցաւ և երկուշաբթի օր Ազգ. Պատրիարքարան զրկուեցաւ :

— 0 —

Երէկ Եկեղեցական Համագումար ժողովն Պատրիարքարան գումարուելով՝ նորընտիր կրօնական ժողովոյ կազմութիւնը չընդունիլ որոշեց է հակասահմանադրական գտնելով զայն :

— 0 —

Երէկ մեծահանգէս չքով կատարուեցաւ Գալփակճեան հանգուցեայ ծանիկ աղայի յուզարկաւորութիւնը և Դեր. Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար Պէյ Պօյաճի զիւղի Ս. Եկեղեցւոյն մէջ աղբու դամբանական մը խօսելով դրուատեց հանգուցելոյն աղգասիրական ու բարեպաշտական գործերը, ապա յուզարկաւոր եկեղեցականք և աշխարհականք պատրաստեալ յատուկ չողենաւ մը նստելով Սիրքէճի ելան և անտի Եէնի գալու գալով՝ հանդէսը շարունակեցին մինչև ցեկեղեցին, ուր Դեր. Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքոսեան ևս դամբանական խօսելով՝ հան-

գուցելոյն բարեմասնութիւնները թուեց մի առ մի : Ապա սոյն օրինակ փառաւորութեամբ հանդէսը շարունակեցաւ մինչև Եէնի գալու երկաթուղոյ կայարանը, ուսկից դադարը տարուեցաւ ի Պայլքը : Հանգուցեալը ժամանակաւ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի և Ազգ. Վարչութեան Գալ. ժողովոյ անդամակցած և ուրիշ աղգային պաշտօններ վարած և սիրելի եղած էր ամենուն :

Հանգուցեալը բարի հայր մ'էր, և ուսեալ և բարեկիրթ զաւակներ պատրաստած է աղգին, որք իրենց թէ ուսումնականութեամբն և թէ աղգաւորութեամբն օգտակար եղած են աղգին և ապագային համար մեծ յոյսեր կը խոստանան :

Հանդիսիս խմբագրութիւնն այս մասին իւր յատուկ ցաւակցութիւնն յայտնելով՝ մխիթարութիւն կը մաղթէ հանգուցելոյն բարեմոյն զաւակացն ու համայն պարագայից :

— 0 —

Հանդիսիս աշխատակիցներէն Մեծայարգ. Տ. Սմբատ Հ. Դաւթեան երէկ մեկնեցաւ յԱֆիօն Դարահիսար, տեղւոյն նորակազմ մասնաւոր վարժարանի մը տնօրէնութեան պաշտօնով :

Յաջողութիւն և կարողութիւն կը մաղթեմք մեր ազնիւ բարեկամին որ ըստ ամենայնի իւր պաշտօնին արժանաւորութիւնն ունենալէ զատ ունի այն ամէն հանգամանքները զորս կսպասուի այն տեսակ փափուկ եւ ծանր պաշտօնի մը կոչուող անձէ մը, եւ մեծ յոյս ունինք որ յաջողութեամբ ի գլուխ պիտի հանէ իւր ստանձնած պաշտօնը :

Տ. Ս. ՓԱՓԱԳԵԱՆԻ ԴՄԱՆԵՐԿՈՒԱՄԵԱՅ

ԴՈՐԾԵՐԸ

—

Պատրիարքաց ինքնակոչ քննադատ Տ. Ս. Փափագեան վերջին օրերս իւր մէկ յօդուածէն մէջ կըսէ թէ « իմ գործերս միշտ Պատրիարքները իրենց պաշտօնավարութեան առաջին օրէն քննադատուել է , և այս դերս պիտի շարունակեմ ցորչափ կամ և մընամ » :

Մամուլ ալ պահ մը ճշմարիտ համարելով իւր այս խոստովանութիւնը՝ կը յայտարարէ թէ ինքն ալ ցորչափ կայ և մնայ , չպիտի դադրի նորա գործերն քննադատելէ , մինչև որ ղինքը ուղղութեան ճամբուն մէջ դնէ . ղի համազուած է որ եթէ Փափագեան ուղղութեամբ ու խղճի մտօք գործէ , կրնայ ազգին լաւ ծառայութիւններ մատուցանել :

Տ. Ս. Փափագեան միշտ սովորութիւն ըրած է իրեն անցելոյն մէջ պատահած ամեն իրողութիւնները տեղն ի տեղը , թուականոցն ու պարագայներովը հրատարակել , որպէս ղի մէկ կողմէն իւր ընդգիծախօսները յաղթահարելու կարծած ատեն , միւս կողմանէ ցոյց տայ իւր ազգային գործոց մէջ ունեցած փորձառութիւնն ու հմտութիւնը . մենք ալ ճիշդ իւր օրինակին հետեւելով՝ ազգային գործոց մէջ իւր քսաներկուամեայ ընթացքը պիտի նկարագրենք տեղն ի տեղը , թուականներովն ու պարագայներովն հանգերձ մանրամասնութեամբ , որպէս ղի թէ ընթերցողն և թէ ինք հասկնան և ճանչնան թէ քսաներկուամեայ ազգային պաշտօնավարութեամբ ինչ գործեր ունեցած է :

Երբ 1861 Մայիս 24ին Ազգային Սահմանադրութեան տարեդարձի առաջին հանգէսը կատարուեցաւ ինքն , Տ. Ս. Փափագեանն ալ ուրիշ ատենաբաններու հետ պաշտպանեց ու ջատագովեց Սահմանադրութեան օգուտները այնքան եռանդով , որ հանգիստահանք ջերմ ծափահարութիւններով թնդացուցին օգրբայ աստի , սկսաւ երգեր , յօրինել և քնարով տարածել իւր ազգասիրական դադափաբները :

Նոյն Փափագեանն էր որ երբ 1861ին Երևուողիմայ ճնրոնէն դուրսն ի խնդիրը ծագելով՝ Սահմանադրութիւնը վտանգի ենթարկեցաւ , դիմակը փոխելով կղերականաց և ամիրայից կողմն անցաւ և սկսաւ , իւր հրատարակած ժամանակ հանդիսին մէջ , հակառակ իւր ջերմ սահմանադրականութեան , հակասահմանադրութեան , կամ (նոյն ատենի գործածուած բառով) խաւարեալներուն կողմը բռնեց :

Այս վիճակը շարունակեց մինչև 1866 , և երբ տեսաւ որ իւր քաղաքականութիւնը չբախեց , պարտաւորեցաւ ժամանակ հանգէսը դադրեցնել և դըպրոցական դասագրքերուն հրատարակութեամբ դըպրիլ :

Թէև այս գրոց հրատարակութեան դըպրումը 1860էն սկիզբ առած էր , սակայն երբ ժամանակը դադրեցաւ , անոնց աւելի ոյժ տալ սկսաւ :

Այս յաջողութիւնը այնքան ժամանակ տուեց , մինչև որ Հայր Մատթիա Գարագաշեան հասնելով սկսաւ իւր ընտիր դասագրքերը ի լոյս լածել . ալ այնուհետև Փափագեանի « խապունճը տալիս » ելաւ և ինք յուսակաւոր դադրեցաւ դասագրքը հրատարակելէ :

Ձմռաննք իւր միջադէպ յիշելով թէ այս միջոցին բարեյիշատակ Ս. Պէրպէրեանի պատմութիւնը մի քանի գրուելով ձեռք անցունելով , Տ. Արուսեակ Պէրպէրեանի (որ այժմ փողոցէ փողոց կը թափառի) ամուսնոյն 100 տակին կողովելով անոր ծախեց , որպէս ղի հրատարակելով ստակ չափ . նա ալ իւր խօսքին անսալով՝ սոյն գործին ձեռնարկեց , որ իւր թշուառութեան պատճառ եղաւ :

Ալ այնուհետև Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն ու վարժարանին բոլոր մատակարարութիւնը ձեռք անցունելով՝ սկսաւ իւր աշխուստը ազգային գործոց մէջ փնտռել :

Երբ 1866 Մարտ 20 ին պետական հարուածը վրայ հասաւ , ինք կուսակցութիւն մը կազմելով՝ սկսաւ ազգային գործոց մէջ իւր դերը լաւալ բայց հոգելոյս Պօղոս պատրիարք խտաբարոյ մէկն ըլլալով՝ Խրիմեանի և Ներսէսի նման վեհանաճարէն չվառուեցաւ իրեն հետ , այսինքն Խրիմեանի և Ներսէսի ըրածին պէս , չկցաւ դիւանադպրոնները իրեն գործիք ընելով՝ Պատրիարքարանի արձանագրութիւնները խուզարկել ուղածին պէս . և երբ օր մը ընել կուզէր , Պօղոս պատրիարք իրեն արգիլեց Պատրիարքանի մուտքը , ըսելով . « Դուն վարժապետ ես , դեռ վարժապետութիւնդ ըրէ և այս տեսակ բաներու մի լաւանուիր » :

Ճիշտ այս արտաքսման թուականէն սկսաւ Փափագեանի կուսակցութիւնը Պօղոս պատրիարքի նման Բ. Դրան հետ հաշտ գնացող և ազգին շահերը պաշտպանող Պատրիարքի մը տապալման գործոյն աշխատիլ , եկեղեցեաց մէջ « յիշուի չը յիշուի » ի աղմուկներ հանել տալով , և ազգին իրաւունքները կը մատնէ կոր , ըսելով :

Իրօք , Փափագեան յաջողեցաւ այս նպատակին

մէջ , խթման դիշերով մը , ծերունի Պատրիարք մը իւր գահուն վրայ մարեցնելով , և միւս կողմէն ալ խաղաղի մէջ խել մը արքանեակներու ձեռք եկեղեցւոյ դանդակները հնչեցնել տալով՝ Ներսէս Վարժապետեանի հիւանդութեան պատճառ եղաւ :

Այս միջոցին երբ ազդին մէջ անխիանութիւն տիրեց , Փափաղեան սկսաւ մեծ գեր մը խաղալ և արձակ համարձակ հոչակել թէ՝ « Պօղոս պատրիարքի պէս անձ մը , մենք էինք Գրիգորիոսի հետ ձեռք ձեռքի տալով տապալելը , մենք առանկ մարդիկներ ենք » :

Այս ընթացքը շարունակուեցաւ մինչև խրիմեանի Պատրիարք եղած թուականը ,

Խրիմեանի օրով , երբ Փափաղեանի կուսակցութիւնը յաջողեցաւ Քաղ. Ժողովոյ անդամ ըլլալու , երբ տեսան որ Ն. Սրբազնութիւնը իրենց դործիք չեղաւ , սկսան զինքը ամբաստանութեան տակ ձգել տեսակ տեսակ դրախտութիւններով , Սչեցիները դրդուելով Ընդհ. Ժողովոյ վրայ : Ճնշում բանեցնել տուին , « յիշուի չիշուի » ի խնդիրը վերստին յարուցին , եկեղեցականութիւնը դրդուեցին ելն , և ին :

Գարձեալ իբրև միջադէպ կուղեմը աստ խղճի և արդարասիրութեան պարտք մը կատարել , յայտարարելով թէ : իբրև աղբային գործոց մէջ անփորձ և զՓափաղեան ազդուէր մէկը ճանչցող , մեր ալ զանազան պարագայից մէջ սխալ քայլեր առած եմք , իրենց քաղաքականութիւնը աղբային շահուց համաձայն կարծելով :

Երբ Փափաղեան կուսակցութիւնը յաջողեցաւ խրիմեանն ալ տապալելու , նոյն ինքն Փափաղեանն էր որ ողում չափ աշխատեցաւ իւր կուսակցութիւնը համադրել թէ՝ պէտք է Ներսէսը Պատրիարք ընտրել : Եւ ստուգիւ ալ Ներսէս Պատրիարք եղաւ :

Փափաղեան , հազիւ տարի մ'անցաւ , տեսաւ թէ Ներսէս Պատրիարք ալ իւր նախորդներու նման իրեն գործիք ըլլալէ հեռու կը դանուի , սկսաւ դադանի բամբասել զնա , իբր Դրան գործիք , Ներսէս Պատրիարք թիպէտ շուտ արթնցաւ և Փափաղեանի յարած մեքենայութիւնները ճանչցաւ , պատրաստուեցաւ ազգը իրենց ձեռքէն ազատելու միջոցները ձեռք առնել , բայց ապիկար մարդոց խորհրդով ետ կեցաւ իւր ձեռնարկութենէն և ետ կեցաւ զատ , աղբային խնդրոց մէջ խել , իրեն խորհրդատու ընտրեց զՓափաղեան : Իւր չար գիտաւորութենէն հեռացնելու համար , Այս եղաւ իւր Պատրիարքութեան օրերուն ամենէն մեծ սխալը :

Այ անկէ ետքը Փափաղեան սկսաւ իւր գիտակը

փոխելով՝ Ներսէսի բոլոր ընթացքը ջատագովել և զնա մինչև յերկինս բարձրացնել , ինչպէս նաև իւր միւս խորհրդականները որ 1871էն մինչև 1878 թվուականը ԿԼՍ ՏԱՃԻԿ կանուանէր ,

Իւր այս ընթացքը շարունակեց մինչև Խորհրդարանական Յանձնախմբին ցրուած և Ղալաթիոյ եկեղեցիէն դուրս ելած օրը : Ասկէ ետքը դարձեալ իւր գիտակը փոխելով՝ սկսաւ Ն. Սրբազնութեան դէմ թշնամութիւններ ու դժուարութիւններ յարուցանել թէ՛ Սզգ. Ժողովոյ մէջ ըրած անպատեհ հարցումներով և հարցապնդումներով և թէ Ժողովըրդեան մէջ ստապանիր խօսքեր տարածելով :

Այն Փափաղեանը որ Պօղոս Պատրիարքը Դրան հետ հաշտ ըլլալուն համար զայն տապալեց , Դրան գործիք է ըսելով , դարձեալ նոյն Փափաղեանը « Ներսէս Պատրիարքը ազդին Բ. Դրան հետ ունեցած յարաբերութիւնը վառեց » ըսելով , անոր ալ անկման պատճառ եղաւ , մինչդեռ Ներսէս Պատրիարք ոչ թէ ազդին Բ. Դրան հետ ունեցած յարաբերութիւնները վառեցաւ էր , այլ ազդին ցաւերը արիարար անոր ներկայացուցած և դարձանը խնդրած էր :

Պէտք է յիշել որ մեր ինքնակոչ ընտաղատին քաջադործութիւնները միայն երեք անմեղ Պատրիարքաց անկմամբ չը վերջանար , սա Պատ. Փոխանորդներ ալ տապալելու յաջողած է , միոյն դէմ եկեղեցականները դրդուելով , միւսոյն ձեռքով դաւառացի աղբային մը ածորել տալով :

Ասանցմէ զատ խել մը դաւառաց առաջնորդներ ամենամանր ամբաստանութիւններով Պօլիս բերել տուած , և զանոնք դայլ , Յուդայ , մասնիչ և ին մակդիրներով մկրտած և յետոյ Ղալաթիոյ Պրոպատիկէի մէջ մարքելով մէկիկ մէկիկ ճամբու դրած է : Այս առաջնորդաց մէջ կը գտնուէի նոյն խել այժմ անուղղակի կերպով իր ցոյց տուած դանտիտան ալ :

Այս ալն Փափաղեանն է որ ասկից երկու տարի ետեւ յատենի Աղբային Ժողովոյ , նոր Վարչական դրութեան դէմ իր բոլոր ոյժովը մարառած և հին դրութեան օգուտները փաստաբանած առեն , այսօր երբ Ժողովը նոր դրութեամբ Տեղադրահի մը ընտրութիւնը անկարելի լինելը տեսնելով , առժամեայ կերպիւ հին դրութեամբ այսինքն Մահմանադրութեան համաձայն իր Վարչութիւնը կը կազմէ , կսկսի ձեռքի տակէ խոչնդոտներ յարուցանել , առանց իսկ ազդին ներկայ անխիանութեան վրայ դիմելու , ինչին խնդիրներ յարուցանելով : Սրբափոխանութիւնը կը պնտակտէ , համագումար Ժողովոյ ցանկին մէջէն արժանաւոր եկեղեցականաց անունները դուրս ձգել :

տալ յաջողելով՝ Երեսփոխանութիւնը Համագումար ժողովոյ դէմ կը հանէ, որպէս զի ազգը կատարելապէս անիշխանութեան մատնուելով՝ իւր շահը այս խառնաշփոթութեանց մէջ որոնէ :

Այս ամէնը կը գործէ Տ. Ս. Փափաղեան ազգասիրաբար, միմիայն իր կամքը քաղեցնելու համար, և թէ ինքը դեռ մեծ յոյս ունի որ կը յաջողի :

Տեսնենք թէ ի՞նչ է իր նպատակը : Տեղապահ եղող անձը դեռ պաշտօնի չը կոչուած, նախ իր հետ համաձայնի և ապա այդ պաշտօնը ընդունի :

Այո, ճիշդ ասոր համար է որ դեռ Տեղապահի պուրովութուն Բ. Դոնէն Պատրիարքարան չը հասած, ինքզինքը «հասարակաց կարծեաց գործադիր իշխանութիւն» անուանելով՝ ելեր Թէրճիմանի Էֆէրեարի մէջ կանուխէն կը յայտարարէ թէ՝ «ազգային գործոց մէջ ազդեցութիւն ունեցող դասուն կարծիքն իօրէն Սրբազանի Տէղապահական ընտրութեան հակառակ կը տեսնեմ և այդ կարծեաց ինքզինքը թարգման կը ներկայացնեմ» :

Արդեօք մեր «հասարակաց կարծեաց» ինքնակոչ թարգմանը, «ազգային գործոց մէջ ազդեցութիւն ունեցող անձանց կարծիքը» ըսելով, իւր երեք չորս ուխտեալ համախոհներն ըսել կուզէ, այսինքն՝ Ղաղարոսեան, Ալիքսանեան, Իւթիւճեան երեսփոխանաց կարծիքը. եթէ ատոնք ըսել կուզէ, այդ անձանց ազգային գործոց մէջ ունեցած ազդեցութիւնին չատոնց տամը ելած է, իսկ եթէ ուրիշներ կան, ազատ է անուննին յայտնելու :

Տ. Ս. Փափաղեան պարտիսա կէտը լաւ ըմբռնել թէ ասկէ վերջը եկող տեղապահներն ու պատրիարքներն որ կըլլայ թող ըլլայ, հոգ չէ, միայն թէ՝ իր ուղած անձը չի պիտի ըլլայ, վասն զի ասկէ վերջը իր ուղած անձը ազգին չուղածն է, իսկ իր չուղածը ազգին ուղածը :

Տ. Ս. Փափաղեան վարչութեան գործքերը քնննադատող խմբագրաց յորդոր կը կարդայ, որ իրենց պաշտօնը քիչ մը խղճի մտօք կատարեն : Երանի թէ Տ. Ս. Փափաղեան իւր այդ խրատին «թէրթիպ» երկու հատ ըներ, որպէս զի մին ինք ընդունելով, եկող և գացող պատրիարքները այլ ևս չարաչար կերպով չը քննադատէ, «պատրիարքները իրենց պաշտօնը միայն մի քանի ամիս լաւ կը կատարեն» բարբանջելով :

Վերջապէս այս ամենքը ակներև և բացարձակապէս կը ցուցնեն և կը հաստատեն թէ՝ Հայ Ժողովուրդը Տ. Ս. Փափաղեանի դէմ ցոյցեր ընելու վճռայ է, ոչ թէ զինք չը ճանչնալուն, այլ իր գործ-

քերը և ազգայնաս նպատակները խիստ լաւ գիտնալուն համար է որ կընէ : Ինչպէս այն շահագետ կոչած խմբագիրներն, որ շարունակ իւր արարքներն քննադատելու վրայ են, անոնք ալ ոչ թէ իրենց անձնական շահուց համար, այլ նոյն իսկ ազգին շահերն են որ կը պարտաւորէ զիրենք այդպէս ընել :

Ձի Տ. Ս. Փափաղեանի պաշտելի սկզբունքն է, որ նոր, գոյն նոր փոխելով, ազգասիրական կեղծ դիմակին տակ, համայն ազգը միշտ իր մատին վրայ խաղալիք ընել :

Ասոր կենդանի ապացոյցներէն մին է, Պէրլին գտնուած միջոցին «Հայաստան երկունքի մէջ է» պոռախ ու այժմ ալ ելնել Թէրճիմանի Էֆէրեարի միջոցաւ «մեզ համար անգին բան է Կայսերական կառավարութեան վստահութիւնը» աղաղակելը :

Թերեւս ի պատասխանի մեր այս ըսածին ինքը ըսէ թէ՝ «ես այն ատեն ժամակոչութեան պաշտօն կը վարէի, ինձի ինչ հրամայէին նէ ան պիտի ընէի, առ թուղթը այն ինչ տեղը տար ըսէին, հոն պիտի տանէի, այն ինչ բանը սպաւէս ըրէ ըսէին, այնպէս պիտի ընէի» :

Շատ իրաւունք պիտի տայինք Տ. Ս. Փափաղեանի այս ըսածին, եթէ չգիտնայինք թէ ժամկոչներու պաշտօնին բնութիւնը առաւօտները ձեռքերնուն «սօբան» գետինը զարնելով, «օն բարի քրիստոնեայ» երգելէ անգին չանցնիր :

Ս. ՄԱՏԵՍՆՆԵՐԷ ՀԱՏԸՆՏՐ ՔԱՂՈՒԱՅՔ

Ձիք ինչ ծածուկ որ ոչ յայտնեցի և գաղտնի որ ոչ ծանկցի :

Աւետարան

* * *

Կաշառ կուրացուցանէ զաչս դատաւորաց :

Սողոմոն

* * *

Երանեալ է այր որ ոչ գնաց ի խորհուրդս ամբարշտաց :

Դաւիթ

* * *

Արևն եղբոր քո հարազատի բողոք է առ իսյերկրէ :

Գիրք Յննգոյ

* * *

Վա՛յ քեզ փարիսեցւոյ կեղծաւորաց , քարկոծ առնէք զմարդարէս և զառաքեալսն , և ասէք . եթէ էաք յաւուրս հարցն մերոյ , ոչ հաղորդէաք արեան մարգարէիցն :

Աւետարան

* *

Վա՛յ մարդուն այնմիկ՝ յոյր ձեռն դայցէ դայ- թակղութիւն :

Աւետարան

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Անցեալ օր մուրացկան մուհաճիր մը , իւր ութը տարեկան տղուն ձեռքէն բռնած , փողոցէ մը անցած միջոցին , տունէ մը ննջեցեալ մը դուրս հանելով կսկսին պօռալ ,

—Ախ , ետվրում , պիզի պըրադըպ նէ՞րէյէ կիտիեօրսուն , չիլթէլէրին իւթիւնտէ բահաթ ետթամայօրտըն , չիմտի կիթտիզին եէրտէ պիր . դասպա հասըր պիլէ պուլամայաճագսըն , կէճէլէրի չիֆթէ չիֆթէ լամպալար եանաղը վագըթ , կէօզիւմ հիչ պիր չէյ կէօրմէյօր տէր իտին : պու կիճէ օրտա պիր ըչըգ պիլէ պուլմայաճագսըն :

Մուրացկան մուհաճիրին տղան երբ այս խօսքերը կը լսէ , իւր հօրը դառնալով կըսէ :

—Պապա , կալիպա պու ատամը տօղրու պիզիւմ էլէ կէօթիւրէճէրլէր :

* *

Կիւրակէ առաւօտ Գատը դէւզի շոգենաւին մէջ ,

—Օ , Մկրտիչ աղա , արթըգ բաղար կիւնլէրի՞ տէ մի իսթանպօլա . էնէյօրըգ , պու դատար թամահ օր՞ւր մու եա , պիլմէեօրմըսընրի , չօգ թամահ , չօգ դիեան կէթիրիր , հիչ տէյիլ իսէ բաղար կիւնլէրի օլսուն բահաթ էթ :

—Եօգ դարտաչ , աշաա էնիեօրսամ իչ իչին տէյիլ , ճանըմին սըգընթըսընտան էնիեօրմ , պուրտա դահլէլէրտէ թալլու օյնամագ եատագ , ծնու իչին իսթամպօլա էնիպ , պիր ահպապ պուլսու էյլ՝նէճէլմ , պիլիրօրին ա՛ , պէն թալլուսուպ եաբամամ :

* *

Մեծ շուկայի մէջ խանութպան մը՝ պահէ որդին .

—Մարդար աղբար , աս ի՞նչ է աս , ինչ տար չէօր կայ նէ բերեր մեր խանութին առջին երդինէրէք :

—Ես ի՞նչ անեմ . պիղէ թէնպիհ պէօյլէ :

—Խօ նա՞սըլ թէնպիհ , չէօրէրը ասանկ խանութներուն առջին երդինը նո՞ր մօտա ելաւ :

—Է՛ , չիմտի նիզամ պէօյլէ :

—Մօ եկու սուռնք տէֆ ըրէ , առտուանցով պէլալի չի մանանք :

—Պանա պագ , չօգ բաթըրտը իսթէմէղ . տիւն աս ամիս չէօր բարասի տուեցիր :

—Ձէ , տահա տուած չեմ , ի՞նչ կայ :

—Մն քի չտուեցիր իսէ , իչտէ չէօրէրը ասանկ խանութիգ առջին երդըլի պիտի մնան . պէքճի պաչիաց մեղ ասանկ թէնպիհ կայ , ով որ չէօր բարասի չտար , չէօրէրը անոր խանութին առջին տի երդինիք . չարչուի հիմակուն նիզամը աս ի :

* *

Գ. ին կինը ծանր հիւանդ ըլլալով՝ ճամբան դա- ցած ատեն իր բարեկամներէն միոյն կը հանդիպի որ կը հարցնէ իրեն :

—Ո՞ւր կերթաք այսպէս :

—Գերեզմանատունը , հասկնալու համար թէ կինս մեռած ատեն կառքի պէտք պիտի ունենա՞նք :

* *

Արեւոյդ մը՝ կինն ու զաւակը առնելով , գիշեր մը հիւր կերթայ իր դրացոյն . դրացին ասոնց այլ և այլ պատիւներ ընելով և զիտնալով որ մարդը օղին շատ կը սիրէ , չաքարով օղի ալ կը հրամցնէ , իսկ տղուն չաքար միայն կուտայ :

Տղան չուզէր չաքարը առնուլ . հայրը՝ որ տղուն քով նստած էր , կըսէ :

—Ճանըմ չէքէ՞րը ինչ պիտի ընէ , բախի մ՛այ անոր տուէք :

—Ի՞նչ կըսես մարդ , չօճուխը հիչ բախի կրնայ խմել :

—Ինչո՞ւ պիտի չի կրնայ , տուէք ան կը խմէ : Տան տիկինը կարծելով որ տղան ալ հօրը պէս վարժ է օղի խմելու , դաւաթ մ՛այ անոր կուտայ և տղան ալ առնելուն պէս ի մի ումպ կը կրլէ , սակայն անմիջապէս քիթը բերանը ծածկալելով կսկսի բարձ- րաճայն լալ և աղաղակել :

Մայրը անմիջապէս տղան գիրկը առնելով կըս- կսի հանդիմանել իւր այրը՝ ըսելով :

—Աստուծոյ կրակին կաս մարդ , աս խարաչմը չօճուխը խօճա . խառէխ մը բախին կրնար խմել յօր խմցուցիր :

— Ես, նայե՛ք բախի խմելը խօսա՞յ լան է . ես հողի չունի՞մ, քի տանն օր պիտի լինե՛ր կը պարպեմ :

ԱՂԱՄ ԵՒ ԵՐԱՅ

Միւսիւ Էլեան, երէկ իրիկուն երբ սենեկիւ մէջ առանձնացած էի խնդրոյ մը վրայ միտքս զբաղեցնելով սա հեռեւութիւնը հանեցի :

— Ինչպէ՞ս բարեկամ :

— Այո՛ւնքն մեր նախահայրը Աղամ որ ստեղծեց Աստուած :

— Այո՞

— Ետքը Եւան ալ անոր ընկեր տուաւ :

— Ան գիտեմք, ուրիշ :

— Կեցիր որ բռնմ, հիմայ մենք որ մեր դպրոցի որդանին մէջէն սկսեալ սովորեցանք Եւային զԱղամը խաբելը եւ Աստուծոյ այն ահեղ պատուհասին արժանացած ըլլալը պիտեալով, ինչմէ չենք կարող հասկցած թէ կիները միշտ պիտի խաբեն դմեղ, եւ մենք չենք զգոյշ կենար, որ շատ ատեն մեզի հառած վորձանքներէն ազատ մնանք :

— Վայ խեղճիդ պուտուկը սիրեմ, այս ինչ կոկիկ հեռեւութիւններ հաներ ես :

— Ինչու չհաւնեցար բարեկամ :

— Եզրաքը այդ քու հեռեւութիւններդ եւ զգուշութիւններդ մէկ կուտ մը չեն ընէր, կանանց ձեռքէն ազատելու համար կամ կեղքաւ վանք մը կերթաս եւ կառանձնանաս եւ կամ թէ երեսդ սեւ կը ներկես խաբչիկ մը կըլլաս . ահա էն կարծ ձամբան սա է բարեկամ :

— 0 —

ՎԻՍԹՈՅԻ ՀԻԿՈ

Երկու ուսումնականներ իրարու :

— Ինչ է այդ պարոն Երուանդ :

— Ոչինչ սիրելիս, իտալերէն արուեստարանական դիրք մէ՛ք որ կը թարգմանե՛ր :

— Ձգէ սա զրիչդ բարեկամ, ալ կը բառէ, ներկայիս մէջ ուսումնական ըլլալը թշուառութեան անդնդ ոց մատնուիլ ըսել է :

— Դուն այսօր ի՞նչ ես եղեր սիրելիս :

— Ինչ պիտի ըլլամ, աչքդ չորս կողմը պտտու, անգամ մը գնայ Բարիդ, դարկ Վիքթօր Հիւկօյին դռնը եւ անոր հարցու անգամ մը, տես ինչ կըսէ :

— Եյ ի՞նչ է ըսածը :

— «Ձիս կը յարգեն Գաղիացիք, դպիսաներ կը շոյալին պարբերական թերթեր . անուհս աշխարհիս մէկ ծայրէն միւսը հոչակուած, ինեղ կըլլան երբ անուանս եւ տարեկոտն տարեգարմներու օրը որ կըլլայ, հազարներով ժողովուրդ կույայ զիս համբուրելու, միլիօններով ամէն կողմէն չնորհատութեան հեռադիրներ կը տեղան, ասոնց ամենէն ետքը ինձ սեփականեալ տուն մը չունիմ» որ սա Լուսինեան իշխանին տարուէ վճարած տան վարձքէս ազատիմ : Հիմա լսեցիր պարոն Երուանդ Վիքթօր Հիւկօն, է՛յ ինչ ա-

պուր ուտել է գրիչը առնել նստելը :

— Եյ ի՞նչ ընելու ենք :

— Ինչ պիտի ընես, գնա չուկայ քիչ մալ «աճի չէլի» յին արուեստարանութեան դիրքը թարգմանէ :

Բարերգու առաջնորդ Գեր. Ամբրոսիոս վարդապետ Ռուբինեան, Ազգ. Կեդր. Վարչութեան ուղղած է հեռեւեալ պատճառաբանեալ հրաժարողիւրդ, որոյ մէկ օրինակն ալ մեզ զրկած ըլլալով՝ կը փութամք հրատարակել :

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայր, Բարձրապատիւ Ազգային Երեսփոխանք եւ Ասեմ. Տեարք Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան :

Մէկ տարիէ ճիշդ որ Ազգ. Պատրիարքարանի հրամանաւ Բարերգու Առաջնորդական եւ Ս. Քրիստափորու վանոց Վանահայրութեան պաշտօն կը վարեմք մեծ նահատակութեամբ եւ ամէն տեսակ զոհողութեամբ . բայց ցաւօք սրտի կըսեմ որ « Եռսուֆեան Վարչութեան » ձախող եւ կասախար մէկ առաջարկութեան վրայ մեր արդար պատասխանները լսելով, չգիտեմ ինչ գաղտնի զիտուով մինչեւ ցարդ յետաճողեց եւ ուշացուց մեր առաջնորդական ֆէրմանն ու կոնդակը :

Ազգային սոյն տատամստ եւ տարտամ վիճակին ապագային դալիւ անտեղութիւն եւ չարքները նախաձեռնելով, փութացինք թէ առանձնակի եւ թէ ժողովներով պաշտօնապէս յայտարարել որ մեր պատասխանատու չեմք ապագային ու եւ պարագայի մէջ . ո՞նա եկաւ հասու ճիշդ այն նախատեսեալ չարքը եւ Բարերգու ազգային վայելի սկսող վիճակը եւ նախանձելի դրութիւնը, անախատանձելի եւ տըխուր դրութեան մը վերածեցաւ :

Տեղոյս Բաղ. ժողովոյ մի քանի անդամները որոնք միանդամայն աթոռ ունին Գաւառական ընդհանուր ժողովոյ մէջ, եւ ոչ միայն աթոռ ալ նաեւ ընդդէմ Սահմանադրութեան, Գաւառական ժողովոյ ատենապետ եւ ատենադպիրն ալ են Բաղաքական ժողովոյ անդամ եղած ատենանին, համարատու եւ համարառել միանդամայն մեր եւ իրենց մէջ, առաջնորդական, կրօնական եւ ժողովրդական ինչ ինչ խնդրոց մէջ անհամաձայնութիւններ պատահեցան, որոնք լիովի անդեկութիւններով պիտի ներկայանան այսուհետեւ Ձեր պատկառելի ատենին . ներկայ Կ. Պօլսոյ ազգային անիշխանութեան եւ տնկերպարան վիճակին լաջալերեալ, սկսան այս օրերս ամէն տեսակ զեղծում եւ դաւադրութիւն ի գործ դնել խուճ մը միափոխ, անուս զիւղական երեսփոխաններ ալ իրենց կողմը շահելով . Բարերգի համար գիտնալու է Կեդրոնական Վարչութիւնը՝ որ օրէնք եւ կանոն նշանակութիւն չունի . ամէն բան իրենց շահուն, կամայ եւ կրկն զոհ կընեն . այսպէս ըրած են միշտ եւ այսպէս վարժուած, եւ ահա այժմ ա՛մէն բան մերկապարանոց յայտնուած է . քանի մը օտարաօգներ եւ չահաւէրներ, որոնք թէ պաշտօնական ատեններու եւ թէ ազգային ատեններու մէջ միշտ յառաջնութեան գահուեր են, բայց միշտ

աղղային շահը եւ աղղային պատիւը զո՞ն տալով իրենց շահուց եւ կրկն այդ կարգի խմբակի մը այժմ տապալել, կործանել եւ ամէն բան վեր ի վայր ցրուել կուզեն, Երկրագործական վարժարան, Վանուց պայծառութիւն, Դաստիարակութիւն, աղղային կեանք եւ յառաջադիմութիւն երազնուն մէջ անդամ տեսած չեն. առաջնորդական պատիւ եւ պոչոսն ոտնհարել կուզեն եւ զանազան դաւադրութիւններ եւ նենգութիւններ պատրաստելու վրայ են այս օրերս. քանի ժամանակէ ի վեր թաղուն կերպիւ կը գործէին եւ խափնեւորու ու գինետանց մէջ ժողով կազմելով, կուզէին բարեկարգութիւնը եւ իշխանութիւնը տապալել, ամէն օրինադանցութիւն դործել, բայց չկարողացան այդ ապօրինաւորութիւնը դործել, անշուշտ ակնածելով Յղղային բարձրագոյն կեդր. իշխանութիւնէն. այժմ իրենց թաղուն վիճակը հրապարակ հանեցին. ամբողջ աղղը իրենց դաւադրութեանցը դէմ կը բողոքէ, եւ հետեւանք շատ սպառնալից է եթէ Կեդրոնական իշխանութիւնը չը միջամտէ: Ասոնց արարքը նոր չէ, այսպէս վարուած են միշտ, եկող առաջնորդին, Պատրիարքարանէ զրկուած տեղապահին եւ ամէն պաշտօնէին դէմ, երբ տեսած են որ ոմանք գլխավորած են, զայն ալ կարօտութեամբ ճնշած եւ յուսահատ ճանապարհ դրած են. այժմ կուզեն մի եւ նոյն խաղը խաղալ նաեւ մեր դէմ որ մէկ տարուան ընթացքին մէջ մօտ հինգ հարիւր ոսկւոյ գումար մը վաճառած եւ ծախսած եմ թէ Երկրագործական դպրոցի հոյակապ ձեռնարկին եւ շինութեանց համար, թէ Ս. Քրիստափորու վանուց դործեաց, խաչանց եւ անասնոց համար եւ թէ Բարերգու Աղղ. Առաջնորդարանի նորոգ եւ փառաւոր շինուածոյն վերանորոգութեանը համար. այս ամենը ըրած եւ դործած եմ ի ձեռքն ունենալով Կաւառական Ընդհ. ժողովոյ արձանագրեալ եւ վաճարական որոշումները, խոստումները եւ փառանքները, Քաղ. ժողովոյ տուած երաշխաւորութիւնը, աշակցութեան խոստումը, առ Կեդրոնական Վարչութիւնը գրած բազմաթիւ պաշտօնական նամակները, որոց մի քանին Մասիս լրագրոյ այն ժամանակի թերթերուն մէջ տպագրուած եւ հրապարակ ելած են. ահա նոյն վաւերական գրութիւնները ի ձեռքն կը գլխեմ Աղղ. Ընդհանուր Երեսփոխանական ժողովոյ Կեդրոնական Վարչութեան Քաղ. ժողովոյ եւ Աղղ. Պատրիարքարանի. կուզե՞ք որ կործանի Երկրագործական նորակառոյց փառաւոր եւ վսեմ ձեռնարկը որ Ռուսաստանի մէջ ապրող հազարավոր պատուական աղղայնոց եւ պանծալի Հայոց արժանի յիշատակաց մեծագործութիւնը պիտի լինի. կուզե՞ք որ մի քանի տգէտ եւ շահաւէր մղտեօի աղաներու ձեռք գերի եւ արծաթադին ծառայ մնան, սարուկ մնան չորս հարիւր տուն Բարերգու աղանի ինձն միամիտ եւ անբարեկամ ժողովուրդ մը. կուզե՞ք եւ կընդունե՞ք որ առաջնորդական պատիւ մը, առաջնորդութիւն մը քանի մը տխրանքներ, շահաւէրներու եւ աղղափաճառ մատնիչներու ձեռքը խաղալի ըլլայ. այո՛, չէք ուղէր եւ չէք կարող ընդունիլ. ուրեմն ահա սոյն բողոքս եւ պատճառաբանեալ հրաժարականս ի ձեռքն, Աղղային բարձրագոյն ատենին կը գլխեմ եւ դատաստան կը պահանջեմ. Երկու կամ երեք միջոց կամ դարման կը ներկայացնեմ պատկառելի Տեառնդ եթէ հաճոյ թուի Ձեզ.

Ա.— Անմիջապէս լուծել Գաւառ. Քաղ. եւ Թաղական ժողովները, ըրողք խաբէութեամբ, անկարգութեամբ եւ

օրինաց հակառակ շատ կեղծ ու պատիւ կերպով ընտրուած են կըսուի բոլոր ժողովուրդոց վկայութեամբ, եւ նոր հրահանգով վերստին կազմել բոլոր աղղային ժողովները. որոնք արդէն մեծ մասամբ ալ թերի ձգուած էին միջեւ ցարդ. կրօնական, Աւսումնական, Տնտեսական, Դատական կամ Դատաստանական եւն. բնու չկայ. քանի մը հատ մեծ ու պղտի աղաներ, ամէն բան անոնք, ամէն տեղ անոնք. հարիւր տան մօտ համեմատ եւ մեծ մասը արատաւոր վաճառական կայ Կիւմրի խանութի քաղաքին մէջ ընտրութիւն հաստատած բողոք մարիներէ ի վեր. սոքա խորթ եւ օտար նկատուած են տեղացի չորապաճներէն. ասոնցմէ ոչ մինը աղղային պաշտօնի մէջ չէ առնուած, շատ քուէ թէ եւ վատաբար են կըսուի, սակայն խարդախելով խարդախներ են, իրենց մասնաւոր շահուց եւ նկատմանց համար տեղացի բաւարացաւ աղաները:

Բ.— Եթէ անաշխիւն ձեւը որ վճռական եւ կորուսել է արժան չի գտնուիր, կը խնդրեմ որ երկու հատ Օրէնսդէտ եւ րանիւրուն քննիչներ ուղարկէք մին բարձրատիճան Ե. կեղեցական եւ միւսն օրէնսդէտ եւ արդարաւոր աշխարհական մը. պատրաստ եմ մի տարուան կեանքս եւ արարքս քննութեան ենթարկել եւ հինգ հարիւր ոսկւոյ գումարը պահանջել ուրից որ պէտք է:

Գ.— Եւ երրորդ եթէ այս ալ զլանաւ, կը խնդրեմ Թաղ. ժողովոյ անդամ եւ երեսփոխան, կամ աւելի պարզ, երկու ժողովոյ գլխահներու ճետ գալ ներկայանալ ի Պօլիս եւ դատուել Քաղ. Բարձրագոյն ատենին առջեւ. Ահաւասիկ այս է վսեմ. Տեառք վերջնական խնդրս, եթէ դժբաղդաւոր, զոր չեմ յուսար բնաւ, վճռական մի տնօրէնութիւն չընէք, հրաժարեալ եւ դադարեալ համարեցէք զիս, բայց հինգ հարիւր ոսկւոյ վաճառուած գումար մը, պահանջելու իրաւունքը միշտ ինձ վերապահելով որ ատեններու մէջ ալ որ պատահի. կյուսամ եւ վատա՞նք պատուարժան Տեառք, որ վճռական տնօրէնութիւն մը ընելով, չէք թող տալ որ Երկրագործական վարժարանի մը ձեռնարկը խափանի եւ կործանի, առաջնորդ մը որ Զեր ներկայացողոցն է, անպատիւ եւ յուսահատ. եւ Զնջուի ամէն քաղցր յոյսեր եւ աշխատութիւններ. ալ այնուհետեւ խեղճ տեսէք Բարերգի քաղաքացի եւ գիւղացի համեմատ եւ սրտուական ժողովուրդին. 4500 տուն հայուն, որ գայլին եւ որ դաղանին դո՞ն եւ ողջակէզ պիտի լինին եւ լափուին անխորհայ:

Հեռագրաւ պատասխանի կոպտեմ. եւ շատ շատ Չ! որ վճռական մի տնօրէնութեան կոպտեմ. այնուհետեւ ամենայն կնչ վճարեալ է եւ բնաւ պատասխանատու չեմ ապագայ հետեւանոց:

Անամ ամենախոնարհ պաշտօնեայ

Եւ Առաջնորդ Բարերգու

ՍՄԵՐՈՍԵՐՈՍ Գ. Վ. ՌՈՒՅԻՆԵԱՆՑ

Աղղ. Առաջ. Հայոց

Բարերգու.

34 Հոկտ. 1882

ՅՈՒՐԱՆՈՒՆ

Պատիւ ունի արդոյ հասարակութեան ծանուցանել թէ Բարիդի մէջ բժշկական ուսումը աւարտած եւ Պօլիս վերադարձած լինելով, իւր բնակութիւնը Պէշկեթաշ Հայոց Եկեղեցւոյ կից թիւ 24 տունը հաստատած եւ ամեն տեսակ հիւանդութեանց մանուկներու պէտքերը տղայոց եւ կանանց վերաբերեալ հիւանդութեանց աշխատած լինելով, չարեքշարթի եւ ուրբաթ օրերը իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձերտագէտ պիտի դարձանէ եւ երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը ժամը 3էն մինչեւ 7ը Ղալաթիա Մէհմէտ Այի բաշախան Պէշկեթեան դեղարանը եւ մի եւ նոյն օրերը 7էն մինչեւ 9ը Պահմէ Դաշու Մէհմէթեան թիւ 18 դեղարանը հիւանդաց պիտի նայի իսկ մնացեալ օրերը իւր տունը կը գտնուի:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կ Ա Մ

ԵՂԾ ԱՂԱՆԴՈՅ ԳԵՈՐԳՍՅ ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ

Բաժանեալ յերկուս մասուսն եւ հաստատու ջորս

Ս Ր Ո Ր

ԹԱԴԷՈՍ ԲԱՀԱՆԱՅ ՍԱԼԱՆՈՐԵԱՆՅ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՁ Մ. Կ. ՍԱՐԸՆԱՆ

Կեդրոնատեղին է Մէրճան չարը թիւ 33 Յովհաննէսեանի դրատունը: Եւ կը վաճառուի բոլոր Հայ դրավաճառաց քով նաեւ կամուրջի գլուխը սուճի Պօլոս աղայի խանութը:

Գին 4 դրուշ:

— 0 —

Օ Ր Ա Յ Ո Յ Յ

1883 ՏՈՒՄՈՅ

ՍԵՊՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ս. ՓՐԿԶԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՄՆԵՐԱՆՈՅԻ

Գին 1 դահեկան

ՏՊԱԲՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Կը գտնուի ամեն դրավաճառաց քով, նաեւ Աղգային Հիւանդանոցի դրասենեակը ի Մեծ նոր խան թիւ 49:

— 0 —

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻՍՏԻՈՅ ՎԱՃԱՌՍԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Մ. ՇԵՐԷՐ ԳԵՐՄԱՆԱՅՈՒ

Թարգմանութիւն Մարկոսի Աղաբէգեան

Ի. ՆՊԱՐԱՐ ԱԶԳ. ՀԻՄՆԵՐԱՆՈՅԻ

Գին 7½ դահեկան

Պատուարժան թարգմանիչը Մարկոս Էֆէնտի Աղաբէգեան սոյն ընտիր գործը բոլորովին Աղգ. Հիւանդանոցի նուիրած ըլլալով, ի նպաստ սոյն հաստատութեան պիտի վաճառուի:

Կը գտնուի Աղգ. Հիւանդանոցի դրասենեակը ի Մեծ նոր թիւ 49 եւ բոլոր դրավաճառաց քով:

Ա Ձ Դ

Արտաքին գործոց պաշտօնատնան թղթակցութեան անկէի վաղեմի անդամներէն Յովհաննէս Էֆէնտի Մարգարեան, որ երբեմն Մանասթըր վիլայէթի թարգմանչութեան եւ յետոյ Բերայի, Իւսկիւտարի եւ Կ. Պօլոսյ ատեաններուն մէջ առաջին քննիչ դատաւորութեան եւ երբեմն Անդրիանուպօլսոյ կոստակալութեան մէջ Օրթաքէոյ գաւառին ընդհանուր դատաւարութեան պաշտօններն վարելով, քսան տարիէ աւելի Կայսերական բարեխնամ կառավարութեան ծառայած է, այս անգամ ըստ օրինի իրաւագիտական քննադատութիւն տուած եւ Արգարութեան պաշտօնատունէն փաստաւորութեան տալիս կարգի վկայականը ստացած ըլլալով, պատիւ ունի ծանուցանել Արդոյ Հասարակութեան որ ամէն կարգի պատժական եւ առեւտրական գործոց փոխանորդութիւն պիտի ստանձնէ:

Կեդրոնատեղին է Ղալաթա Քիւրէքճիլէր փողոցին մէջ Զիլքէր պէշ խան վերի յարկ 17 թիւ սենեակը:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՅ ՄԻԱՅՆԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՆՐ ՈՒՍԴՈՒՆՔ

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՈՅ

Եւ Սրբազան պատմութեան Աւետարանի

Մարկոսեան Գրիգոր Էֆէնտիի սոյն աշխատանքութիւնն որ մեծ ընդունելութիւն գտած է աղգային վարժարանաց մէջ, Միացեալ Ընկերութեանց նուիրած լինելով հեղինակին, այս անգամ մաքուր տպագրութեամբ եւ գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած ի լոյս ընծայուած է եւ կը վաճառուի բոլոր Հայ դրավաճառաց քով ի գին 60 բարայի:

— 0 —

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԵՂԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՆ

Ներկասիրեաց Թովմաս Թէրզեան

Աղգային բաղմարդիւն զրազեա եւ կայսերական վարժարանին դասաւան թ. Թէրզեան Էֆէնտի այս անգամ իւր Անի ոճով Քերականութեան Բ. մասը ի լոյս ընծայած է Անեանէի Միթարեան հարց մաքուր տպագրութեամբ:

Անի ոճն իրեն կատարեալ եւ դիւրուսոյց մէթոս, ամեն Գաղղիագէտ աղգայիններէ ընդունուած ըլլալով, մեր կողմանէ գովեստ չապրել աւելորդ կը համարուի, եւ կը հրաւիրեմք զմեծայարգ սւսուցիչս եւ զփափաքողս որ փութան սոյն Բ. մասին ալ լաւ օգուտներ քաղել:

Կը ծախուի ամեն Հայ դրավաճառաց քով, գին 6 դահեկան: Կեդրոնատեղին է Միթարեան հարց դրատունը ի Բէրշէմպէ բազար, Յեղրոս խան:

ԻՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՈՐԷՆ

ԳԵՈՐԳ Յ ԱՅՎԱԶԵԱՆ